

Sygn.akt III AUa 1848/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lipca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Maria Jolanta Kazberuk

SA Alicja Sołowińska

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 lipca 2015 r. w B.

sprawy z odwołania Z. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy Z. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 15 października 2014 r. sygn. akt III U 516/14

oddala apelację.

Sygn. akt. III AUa 1848/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 kwietnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił Z. D. przyznania prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że od dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji Z. D. zarzucił, że organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczył mu okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. od 07.12.1978r. do 30.04.1995r., od 01.05.1995r. do 30.11.1995r. i od 09.07.1996r. do 31.12.1998r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w O. od 02.01.1996r. do 31.03.1996r. W uzasadnieniu wskazał, że za okres od 07.12.1978r. do 30.04.1995r. zostało mu wystawione świadectwo pracy w szczególnych warunkach. Podniósł również, że we wszystkich okresach wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako murarz, ze względu na konieczność wykonywał też inne prace: prace w głębokich wykopach jako betoniarz oraz pomagał przy zbrojeniu.

W toku postępowania odwołujący oświadczył, że domaga się też zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. (...) od 18.04.1972r. do 17.06.1972r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce wyrokiem z dnia 15 października 2014 r. oddalił odwołanie.

Sąd pierwszej instancji odwołał się do treści art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz §4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a następnie wskazał, że poza sporem jest, że Z. D. w dacie składania wniosku osiągnął wymagany wiek 60 lat oraz na dzień 01.01.1999r. udokumentował wymagany ogólny staż pracy, nie jest też członkiem OFE. Przedmiotem sporu było zaś ustalenie, czy posiada wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uwzględnił odwołującemu żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy zaznaczył, że wnioskodawca domagał się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia: w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. od 18.04.1972r. do 17.06.1972r., od 07.12.1978r. do 30.04.1995r., od 01.05.1995r. do 30.11.1995r. i od 09.07.1996r. do 31.12.1998r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w O. od 02.01.1996r. do 31.03.1996r.

Odnośnie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. (...) od 18.04.1972r. do 17.06.1972r. Sąd wskazał, że Z. D. złożył do akt ZUS opinię i kartę wynagrodzeń, z których wynika, że był zatrudniony w w/w okresie na stanowisku robotnika budowlanego. Za ten okres odwołujący nie złożył świadectwa pracy ani świadectw pracy w szczególnych warunkach. Odwołując się do zeznań wnioskodawcy na okoliczność czynności wykonywanych w okresie od 18.04.1972r. do 17.06.1972r. wskazał, że wynika z nich, że przed wojskiem był on betoniarzem i pracował w brygadzie, która budowała drogi. Pytany o czynności z tym związane zeznał, iż najpierw trzeba przygotować podłoże, zrobić krawężniki, wysypać piach i go wyrównać, następnie położyć zbrojenie, siatki, wówczas dopiero wylewa się beton i powstaje droga. Brygada wnioskodawcy wykonywała te wszystkie czynności i wylewała beton.

Sąd zaznaczył, że skoro Z. D. wywodził, iż w okresie od 18.04.1972r. do 17.06.1972r. pracował na stanowisku betoniarza, musiałby wykazać, że wykonywał prace, o których mowa w Wykazie A dział V poz. 4 w/w Rozporządzenia. Zdaniem Sądu okresu od 18.04.1972r. do 17.06.1972r. nie można zaliczyć do tego rodzaju pracy. Odwołujący nie był wówczas zatrudniony na stanowisku betoniarza, lecz robotnika budowlanego, o czym świadczą złożone przez niego do akt ZUS opinia zakładu pracy i karta wynagrodzeń. Nadto z samych jego zeznań wynika, iż na tym stanowisku wykonywał różne czynności, związane z budową drogi, tj. czynności dotyczące poszczególnych etapów budowy, począwszy od przygotowania podłoża, przez ułożenie krawężników oraz sypanie i wyrównywanie warstwy piasku. Te czynności nie są zaliczane do pracy w szczególnych warunkach. Nie stanowią one też czynności nierozzerwalnie związanych z betonowaniem czy zbrojeniem, gdyż są oddzielnym etapem budowy drogi. Z uwagi na to, że wnioskodawca przed służbą wojskową nie pracował w szczególnych warunkach, Sąd nie zaliczył okresu tej służby zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach.

Jeśli chodzi o kolejny okres zatrudnienia odwołującego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. Sąd Okręgowy wskazał, że Z. D. złożył do ZUS ogólne świadectwo pracy, wystawione w dniu 04.12.1995r. przez pracodawcę i stwierdzające, że w tym okresie odwołujący był zatrudniony na stanowisku ładowacza, murarza-brygadzysty i ostatnio murarza. Świadectwo to wskazuje też, że odwołujący korzystał z urlopu bezpłatnego w okresie od 13.12.1990r. do 30.04.1995r. – praca na budowie eksportowej w (...) w ramach macierzystego zakładu pracy. Odwołujący złożył również świadectwo pracy w szczególnych warunkach za okres zatrudnienia od 07.12.1978r. do 30.04.1995r. wskazujące, że wykonywał pracę w bezpośrednim wykonawstwie przy budowie obiektów przemysłowych, energetycznych i mieszkaniowych przy robotach murarskich w warunkach uciążliwych dla zdrowia i w głębokich wykopach, wg Wykazu A dział V poz. 1 pkt 3, na stanowisku murarz.

W ocenie Sądu pierwszej instancji sam fakt wystawienia odwołującemu świadectwa pracy w szczególnych warunkach za sporny okres od 07.12.1978r. do 30.04.1995r. nie przesądza o konieczności zaliczenia tego okresu. Świadectwo pracy podlega kontroli bowiem zarówno co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma zaś istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu pracy, rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych.

Sąd Okręgowy odwołując się do akt osobowych wskazał, że wynika z nich, że odwołujący był zatrudniony: od 07.12.1978r. do 16.12.1982r. jako ładowacz, od 17.12.1982r. do 31.12.1983r. jako ładowacz na budowie eksportowej w (...), od 02.01.1984r. do 20.01.1984r. miał udzielony urlop po powrocie z budowy eksportowej, od 01.02.1984r. do 19.02.1986r. był zatrudniony jako betoniarz, od 20.02.1986r. do 27.02.1987r. był zatrudniony jako betoniarz na budowie eksportowej w (...), od 28.02.1987r. do 24.03.1987r. miał udzielony urlop po powrocie z budowy eksportowej, od 25.03.1987r. do 31.10.1987r. był zatrudniony jako betoniarz, od 1.11.1987r. do 31.03.1989r. był zatrudniony jako murarz, 01.04.1989r. do 30.04.1989r. miał udzielny urlop wychowawczy, od 01.05.1989r. do 09.01.1990r. był zatrudniony jako murarz, od 10.01.1990r. do 12.02.1990r. był zatrudniony jako murarz-brygadzysta, od 13.02.1990r. do 31.12.1993r. był zatrudniony jako murarz na budowie eksportowej w (...), od 01.01.1994r. do 30.04.1995r. był zatrudniony jako murarz na budowie eksportowej w (...).

Analizując zeznania świadków T. G., F. R. i K. B. Sąd Okręgowy wskazał, że wynika z nich, iż w spornym okresie wnioskodawca nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach, o której mowa w wykazie A, dziale V poz. 1. Jego czynności dotyczyły bowiem budowy budynków i dróg. Wobec powyższego czynności odwołującego nie można też zaliczyć do Wykazu A Dział V poz. 1 pkt 2 ani pkt 3 zarządzenia resortowego, tj. Zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty.

Sąd pierwszej instancji doszedł do wniosku, że także okresu pracy od 07.12.1978r. do 16.12.1982r. nie można zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nie wykonywał pracy, o jakiej mowa w wykazie A, dziale VIII poz. 1 rozporządzenia RM z 07.02.1983r. Nie ładował materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących, gdyż jego czynności ładowania dotyczyły rzeczy potrzebnych na budowach, były to: cement, cegły, wapno, deski, farby. Nie były to też ciężkie prace załadunkowe i wyladunkowe. Nie wykonywał także w tym okresie pracy betoniarza.

Odnośnie okresu od 17.12.1982r. do 31.12.1983r. Sąd wskazał, że Z. D. był zatrudniony na budowie eksportowej w (...). W umowie o pracę, znajdującej się w aktach osobowych wskazano, iż został zatrudniony na stanowisku ładowacza. Odwołujący tymczasem zaprzeczał, aby w w/w okresie wykonywał czynności ładowacza. Wskazywał zaś, że gdy po raz pierwszy pojechał do (...) to faktycznie pracował tylko przy wykonywaniu dróg dojazdowych do budowy elektrowni. Budował tylko drogi: przygotowywał podłoże, układał krawężniki, potem zbroił teren jezdni i wylewał beton.

Z powyższego wynika więc, że w okresie od 17.12.1982r. do 31.12.1983r. na budowie eksportowej w (...) wykonywał takie same czynności jak w Polsce w okresie od 18.04.1972r. do 17.06.1972r., dlatego z tych samych względów także i ten okres nie może być zaliczony do pracy w szczególnych warunkach.

Również okresu urlopu udzielonego od 02.01.1984r. do 20.01.1984r. za okres pracy za granicą, nie można zaliczyć do okresu pracy w warunkach szczególnych. Okres urlopu bezpłatnego udzielonego pracownikowi w macierzystym zakładzie pracy w wymiarze równym liczbie nieudzielonych w czasie zatrudnienia za granicą dni wolnych od pracy, przewidziany w § 10 ust. 4 Rozporządzenia z dnia 27 grudnia 1974r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicę w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (t.j. Dz. U. Nr 44, poz. 259), nie stanowi bowiem okresu składkowego przewidzianego w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Urlopu bezpłatnego, udzielonego w związku ze skierowaniem do pracy za granicą, nie wlicza się do okresu pracy w warunkach szczególnych wykonywanej u macierzystego pracodawcy, uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku na podstawie art. 184 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32 tej ustawy.

W zakresie drugiego okresu pracy na budowie eksportowej od 20.02.1986r. do 27.02.1987r. Sąd pierwszej instancji wskazał, że z umowy o pracę wynika, że odwołujący był zatrudniony jako betoniarz. Z zeznań wnioskodawcy wynika, że także w tym czasie pracował przy budowie dróg betonowych, tak samo jak podczas pierwszego wyjazdu do (...). Oznacza to, że wykonywał takie same czynności jak w Polsce w okresie od 18.04.1972r. do 17.06.1972r. i dlatego z tych samych względów także i ten okres nie może być zaliczony do pracy w szczególnych warunkach.

Podobnie okres od 28.02.1987r. do 24.03.1987r., w którym odwołujący miał udzielony urlop, do którego prawo nabył w okresie pracy za granicą i wypłacano mu ekwiwalent pieniężny, nie podlega zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach.

Po raz trzeci odwołujący był zatrudniony na budowie eksportowej w (...) w okresie od 13.02.1990r. do 31.12.1993r. i od 01.01.1994. do 30.04.1995r. jako murarz. Wnioskodawca w tym zakresie wskazał, że wprawdzie miał angaż murarza, lecz pracował tylko przy betonowaniu, a jego praca polegała na zalewaniu betonem form pojemników, w których następnie miała być woda, wykonywał najpierw szalunki na całej wysokości pojemnika, które były zalewane pasami w góry betonem. W ocenie Sądu okresu tego nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach. Zauważyć trzeba bowiem, że w tym okresie odwołujący zajmował stanowisko murarza, a nie betoniarza i dlatego trudno dać mu wiary co do tego, że wykonywał tylko czynności przy betonowaniu.

Do pracy w szczególnych warunkach nie można zaliczyć również pozostałych okresów zatrudnienia w (...), w których odwołujący wykonywał pracę na terenie Polski, a mieszczących się w czasookresie od 07.12.1978r. do 12.02.1990r. Sąd przytoczył zeznania świadków: T. G., F. R. i K. B.. Na podstawie zeznań K. B. doszedł do wniosku, że czynności odwołującego w okresie, gdy pracował przy produkcji prefabrykatów betonowych można byłoby zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach na stanowisku betoniarza, a więc do pracy wskazanej w Wykazie A dział V poz. 4 pkt 3 Zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, jednakże dla zaliczenia danego okresu konieczne jest jego dokładne określenie datami, a w niniejszej sprawie nie było to możliwe. Świadek, a także sam Z. D. nie potrafił wskazać, kiedy pracował przy produkcji prefabrykatów betonowych. W tej sytuacji brak jest możliwości zaliczenia jakiegokolwiek okresu do pracy w szczególnych warunkach przy produkcji prefabrykatów betonowych, wskazanej w Wykazie A dział V poz. 4 pkt 3 Zarządzenia.

Odwołując się do zeznań T. G. i F. R. oraz wnioskodawcy Sąd doszedł do wniosku, że brak jest podstaw do uznania, że odwołujący w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace zbrojarza, gdyż wykonywał ją tylko w niektórych dniach, a nadto wykonywał też czynności pomocnicze dla zbrojarzy: ciął druty, nosił druty, podawał je zbrojarzom. Czasem tylko wykonywał zbrojenia. Odwołujący sam potwierdził, iż na budowach wykonywał także czynności murowania.

Sąd wskazał także, że z akt osobowych odwołującego wynika, iż w okresie od 10.01.1990r. do 12.02.1990r. był zatrudniony jako murarz-brygadzysta. Odwołujący przyznał, iż był brygadzystą brygady murarzy i wykonywał te same prace co jego brygada. Z jego zeznań wynika, że brygada oprócz czynności murowania wykonywała też betonowanie i tynkowanie.

Mając na uwadze całokształt w/w materiału dowodowego Sąd uznał, iż okresów zatrudnienia w (...), w których odwołujący wykonywał pracę na terenie Polski, a mieszczących się w czasookresie od 07.12.1978r. do 12.02.1990r. nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach. Odwołujący nie wykonywał bowiem stale i w pełnym wymiarze czasu prac zbrojarskich i betoniarskich.

Zdaniem Sądu do pracy w szczególnych warunkach nie można również zaliczyć zatrudnienia Z. D. na budowie eksportowej w (...) w okresie do 01.05.1995r. do 31.11.1995r. Na tę okoliczność złożył on bowiem ogólne świadectwo pracy, wystawione w dniu 04.12.1995r. i wskazujące, że w okresie od 01.05.1995r. do 30.11.1995r. wykonywał pracę na stanowisku murarza na budowie eksportowej. Z akt osobowych wynika, że także w angażach wystawianych w w/ w okresie ma on wskazane stanowisko murarza. W tej sytuacji Sąd nie zaliczył tego nie można mu zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach na stanowisku betoniarza czy zbrojarza.

Podobne wnioski Sąd sformułował odnośnie okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. od 02.01.1996r. do 31.03.1996r. i od 09.07.1996r. do 31.12.1998r. Wskazał, że z świadectw pracy wynika, że w okresie od 02.01.1996r. do 31.03.1996r. odwołujący wykonywał pracę na stanowisku murarza, natomiast w okresie od 09.07.1996r. do 31.12.1998r. wykonywał pracę na stanowisku murarz-tynkarz na budowie eksportowej w Republice Czeskiej. Akta

osobowe odwołującego z obu tych okresów, wskazują, że angaże pracy są zgodne ze stanowiskiem wskazanym w świadectwie pracy.

Sąd pierwszej instancji uznał, iż w sprawie niecelowe jest dopuszczanie dowodu z opinii biegłego z zakresu bhp celem wskazania, czy odwołujący pracował w szczególnych warunkach, gdyż okoliczności sprawy zostały już dostatecznie wyjaśnione.

Uznając, że odwołujący nie spełnia warunków wymaganych do nabycia uprawnień do wcześniejszej emerytury, wynikających z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż nie wykazał 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, na mocy art. Sąd pierwszej instancji 477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie od decyzji ZUS z dnia 25.04.2014r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego materiału dowodowego,
- nie dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność pracy w warunkach szczególnych zwłaszcza za okres, kiedy nie obowiązywało rozporządzenie Rady Ministrów z 1983 r.,
- nie dopuszczenie dowodu z dokumentacji płacowej (kartoteki płacowe, angaże, przeszerogowania),
- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. i art. 232 k.p.c. przez dowolną ocenę zebranego materiału i przyjęcie, że brak jest podstaw do przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury w oparciu o przepisy rozporządzenia z 1983 r.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku lub o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu

Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z art. 233 § 1 k.p.c., nie popełnił uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, uzasadniających ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji Sąd Odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne.

Wbrew zarzutom apelacji, w przedmiotowej sprawie nie zachodziła potrzeba przeprowadzania dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu bhp. Trzeba bowiem zaznaczyć, że praca w warunkach szczególnych, to w istocie określona sytuacja faktyczna, natomiast o kwalifikacji prawnej decyduje sąd, a nie biegły. Godzi się przypomnieć, iż w sprawach dotyczących oceny charakteru pracy tj. czy można ją uznać za pracę w szczególnych warunkach dominuje wyraźnie pogląd, że sąd orzekający władny jest to uczynić bez przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego bo nie są tu konieczne wiadomości specjalne (por. w tym zakresie np.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2000 r., II UKN 446/99, Lex Polonica nr 352214, OSNAPiUS 2001/18 poz. 562; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 sierpnia 2010 r., III AUa 487/2010, Lex Polonica nr 2461834, Orzecznictwo Sądów Apelacji B. (...) str. 96 ; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2014 r., III UK 196/13, LEX nr 1540140). Do obowiązku Sądu rozstrzygającego kwestię wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - należy samodzielne ustalenie, jakie prace wykonywał wnioskodawca i czy prace te należy zaliczyć do prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a jedynie wyjątkowo - można skorzystać w tej kwestii z opinii biegłego. Należy podkreślić, iż materiał

dowodowy zgromadzony w sprawie: zeznania świadków, odwołującego oraz akta osobowe wnioskodawcy stanowiły wystarczającą podstawę do prawidłowego określenia zakresu powierzonych mu obowiązków.

Jeśli zaś chodzi o kwestię nie przeprowadzenia dowodu z dokumentacji pracowniczej takiej jak listy płac, kartoteki płacowe, angaże i przeszeregowania, należy wskazać, że Sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z wszystkich dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego oraz z akt osobowych odwołującego (k.48), zatem i także z dokumentów obrazujących przebieg zatrudnienia wnioskodawcy. Uzasadnienie wyroku wskazuje, że Sąd dokonał analizy tychże dokumentów, wielokrotnie odwoływał się bowiem do angaży, świadectw pracy i dokładnie rozważył wskazywane w nich stanowiska pracy pod kątem pracy w warunkach szczególnych. Owszem, Sąd nie odnosił się szczegółowo do zgromadzonej w aktach organu rentowego kserokopii dokumentacji płacowej, jednakże nie było takiej potrzeby. Z dokumentacji tej nie wynikają okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, nie wskazywał ich też konkretnie apelujący.

Chybiony jest też zarzut dowolnej oceny dowodów. Zarzucając sprzeniewierzenie się zasadzie swobodnej oceny dowodów należy wskazać, które konkretnie dowody zostały wadliwie ocenione oraz przedstawić, w czym strona skarżąca upatruje przekroczenie przez sąd swoich uprawnień. Dla przyjęcia, że nastąpiło naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. nie jest wystarczające wskazanie, że na podstawie tych samych dowodów można wysnuć wnioski odmienne. Koniecznym jest wykazanie, że ocena dowodów zawiera logiczne luki, czy też nie uwzględnia całego materiału dowodowego w sprawie. Zarzut przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów nie został powiązany z podważeniem przesłanek tej oceny, a sprowadzał się do przedstawienia przez apelującego własnego punktu widzenia i własnej oceny charakteru wykonywanej przez niego pracy. Przypomnieć też wypada, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem art. 233 §1 k.p.c. zawiera nakaz - nie doznający wyjątku, aby wyrażona ocena w aspekcie wiarygodności dokonana była na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w sprawie oraz z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 r. IV CKN 1256/00 lex nr 80267 ; wyrok SN z dnia 26 stycznia 2000 r. III CKN 562/98 (...); postanowienie SN dnia 23 stycznia 2002 r. II CKN 691/99 LEX nr 54339, Prok.i Pr.-wkł. (...)). Nie można Sądowi pierwszej instancji zarzucić, iż nie sprostął tak rozumianej zasadzie swobodnej oceny dowodów, skoro rozważył wszystkie mające znaczenie dla rozstrzygnięcia dowody i wyprowadził spójne i logiczne wnioski. Sam fakt, iż ocena dowodów dokonana przez apelującego (a raczej ich korzystnej dla siebie części) doprowadziła go do innych wniosków - nie podważa prawidłowości ustaleń Sądu Okręgowego.

Jak wynika z apelacji, wnioskodawca nie zgadza się ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, iż nie zachodziły podstawy do uznania, iż dysponuje on 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Należy wskazać, że do wnioskodawcy, zastosowanie znajdował art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: (1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz (2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn i 20 lat dla kobiet). Ponadto emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego (art. 184 ust. 2 powołanej ustawy). Przepis ten ma charakter przejściowy, bowiem zawarty został w rozdziale 2 działu X ustawy zawierającym przepisy intertemporalne. Dotyczy on wyłącznie tych ubezpieczonych, którzy w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, tj. w dniu 01.01.1999r., już legitymowali się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym - a w tym wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, lecz nie osiągnęli wieku emerytalnego.

Art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS zawiera definicję pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach, stanowiąc, iż jest nim pracownik zatrudniony przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne bądź otoczenia. Art. 32 ust.4 w kwestii przesłanek nabycia prawa do wcześniejszej emerytury odsyła do przepisów dotychczasowych. Aktem normującym tę problematykę jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego

1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r., nr 8, poz.43 ze zm.). Przepisy §1 ust. 1, § 3 i 4 ust. 1 rozporządzenia kreują dla pracownika, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A przesłanki nabycia prawa do przedmiotowego świadczenia w postaci: osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, posiadania wymaganego okresu zatrudnienia w odniesieniu do kobiet - 20 lat, a do mężczyzn - 25 lat, legitymowania się co najmniej 15 letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu obowiązującym na danym stanowisku. Przesłanki te należy spełnić kumulatywnie. Niespełnienie jednego ze wskazanych warunków czyni niemożliwym przyznanie emerytury w wieku obniżonym. Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy pracy, o których mowa w ust. 1 stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Obniżenie wieku emerytalnego niektórym grupom zawodowym uzasadnia się narażeniem tych osób na szybsze niż przeciętne zrealizowanie się emerytalnego ryzyka z powodu wystąpienia w ich zawodach czynników negatywnych (najczęściej szkodliwych dla zdrowia lub obniżających sprawności psychofizyczne), które doprowadzają do wcześniejszej niż powszechnie utraty sił do wykonywania dotychczasowej pracy. Stąd też prawo do emerytury w wieku niższym nie jest tu przywilejem, lecz co do zasady wynika ze szczególnych właściwości wykonywanej pracy. Cechą niezbędną do uznania danego zatrudnienia za wykonywane w szczególnych warunkach w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. jest wykonywanie pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Stanowi o tym przepis § 2 ust. 1 rozporządzenia, wskazując przez to, że intencją ustawodawcy było zawężenie zakresu okresów szczególnych tylko do tych okresów zatrudnienia, w których praca była faktycznie wykonywana, a nie do samego pozostawania w zatrudnieniu. Zaznaczyć bowiem trzeba, że tylko okresy wykonywania zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy kreują i wypełniają weryfikowalne kryterium uznania pracy o cechach znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznego stopnia uciążliwości, lub wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Taki sam warunek odnosi się do wymagania stałego wykonywania takich prac, co oznacza, że krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku), a nie stałe świadczenie pracy wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wskutek niespełnienia warunku stałej znacznej szkodliwości dla zdrowia lub stałego znacznego stopnia uciążliwości wykonywanego zatrudnienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008/21-22/329; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2009 r. I UK 212/08 Wspólnota (...); wyrok SN z dnia 21 listopada 2001 r. II UKN 598/00 OSNP 2003/17/419; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 r. I UK 20/09 LEX nr 515698 i inne).

W analizowanej sprawie ocenie pod kątem wykonywania pracy w warunkach szczególnych podlegały okresy zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. od 18.04.1972 r. do 17.06.1972 r., od 7.12.1978 r. do 30.04.1995 r., w zakładzie pracy (...) Spółce Akcyjnej w W. od 1.05.1995 r. do 30.11.1995 r. i od 9.07.1996 r. do 31.12.1998 r., a także okresy zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w O. od 2.01.1996 r. do 31.03.1996 r.

I tak jeśli chodzi o pierwszy z wyżej wymienionych okresów zatrudnienia wnioskodawca twierdził, iż wykonywał pracę na stanowisku betoniarza. Tym czasem z akt osobowych wynika, że skarżący był zatrudniony na stanowisku robotnika budowlanego. W zaświadczeniu lekarskim z dnia 17.04.1972 r. wskazano, że jest on zdrowy i może pracować na stanowisku robotnika budowlanego (k.5 akt osobowych), o zatrudnienie na takim właśnie stanowisku ubiegał się także wnioskodawca w swym podaniu (k.6). Również z opinii wynika, że w okresie od 18.04.1972 r. do 17.06.1972 r. wnioskodawca pracował w charakterze pracownika budowlanego. Z wyjaśnień wnioskodawcy, potwierdzonych następnie w trakcie przesłuchiwania w charakterze strony (k.33, k.46, e-protokoły k.37 i k.49) wynika, że w tym okresie zajmował się nie tylko betonowaniem, lecz także przygotowywaniem podłoża (wysypywaniem piachu, równaniem go, układaniem zbrojenia i siatek) oraz układaniem krawężników. W tej sytuacji, w ocenie Sądu Apelacyjnego, określenie w dokumentacji stanowiska pracy wnioskodawcy jako pracownika budowlanego nie może budzić wątpliwości. Wnioskodawca zajmował się bowiem różnego rodzaju pracami, a nie tylko betonowaniem. W

konsekwencji należy się zgodzić z Sądem Okręgowym, że nie zachodziły podstawy do zakwalifikowania omawianego, zaledwie dwumiesięcznego, okresu do prac w wykazie A, dział V, poz. 4 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który to wymienia prace zbrojarskie i betoniarskie.

Bezspornym w sprawie jest, że w okresie od 29 października 1975 r. do 15 czerwca 1977 r. odwołujący odbywał zasadniczą służbę wojskową. Ponieważ bezpośrednio przed wojskiem nie pracował w szczególnych warunkach (pracował na gospodarstwie rolnym rodziców k.5 a.r.) , to nie jest możliwe zaliczenie mu do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu służby wojskowej.

Ponownie w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. (...) wnioskodawca zatrudnił się 7 grudnia 1978 r. Ten stosunek pracy trwał do 30 kwietnia 1995 r. W „zwykłym” świadectwie pracy wystawionym przez (...) Przedsiębiorstwo (...) z dnia 4 grudnia 1995 r. wpisano, że odwołujący zajmował stanowiska ładowacza, murarza-brygadzysty i murarza (k.109 a.o.). Nie ulega wątpliwości, iż pracę po ponownym zatrudnieniu rozpoczął na stanowisku robotnika budowlanego (k.14-15 akt osobowych), a następnie ładowacza (umowa o pracę z 21 grudnia 1978 r. k. 16 akt osobowych). Dopiero w zaświadczeniu kwalifikacyjnym z dnia 2 lutego 1982 r. pojawia się stanowisko betoniarza (k. 28 a.o.), ale już w umowie z pracą na budowie eksportowej wskazane jest ponownie zatrudnienie na stanowisku ładowacza w okresie od 17.12.1982r. do 31.03.1983r. (k.30 a.o.) , które pojawia się ponownie w 4 aneksach do tej umowy. Dopiero po powrocie z budowy eksportowej w piśmie z dnia 30.09.1984r. od dnia 01.10.1984r. powierzono wnioskodawcy stanowisko betoniarza, i to samo stanowisko wymienione jest w umowie eksportowej z 14.02.1986r. i aneksach do niej , aż do 01.11.1987 r. , kiedy powierzono mu stanowisko murarza, które dominuje od tego momentu (do końca 1998r.) w dokumentach wnioskodawcy zgromadzonych w aktach osobowych (k.57-70, 74-109 a.o. i 2 dołączone koperty z dokumentami). Nawet gdyby zatem przyjąć, iż w okresach w których wnioskodawca mając w angażach i umowach wskazane stanowisko betoniarza pracował na nim w stałe i pełnym wymiarze czasu pracy (do czego ocena materiału dowodowego sądów obu instancji nie prowadzi) to i tak okres ten wynosi około 4 lat a zatem znacznie poniżej potrzebnych 15 lat.

Dnia 6 maja 1999 r. wnioskodawcy wystawiono świadectwo pracy wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym wskazano, że od 7 grudnia 1978 r. do 30 kwietnia 1995 r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w bezpośrednim wykonawstwie przy budowie obiektów przemysłowych, energetycznych i mieszkaniowych przy robotach murarskich w warunkach uciążliwych dla zdrowia i w głębokich wykopach na stanowisku murarza Jako podstawę prawną wskazano: wykaz A dział V poz. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.2.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze oraz (ponownie) wykaz A dział V poz. 1 pkt 3 załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 9 Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w budownictwie, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę (k. 12 akt rentowych).

Wobec zakwestionowania przez organ rentowy prawdziwości wynikającej ze świadectwa okoliczności wykonywania przez odwołującego pracy w warunkach szczególnych, prawidłowo Sąd pierwszej instancji przeprowadził w sprawie postępowanie dowodowe celem wyjaśnienia tej okoliczności. Posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych nie przesądza bowiem automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.2.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem treść świadectwa pracy oraz świadectwa pracy w szczególnych warunkach może być podważana w każdy sposób. Dokonana przez pracodawcę w świadectwie pracy w szczególnych warunkach ocena charakteru zatrudnienia pracownika nie jest dla sądu wiążąca, a dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód. Świadectwo pracy jako dowód z dokumentu prywatnego nie ma też silniejszej mocy dowodowej niż dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron (por. w tym zakresie wyrok SN z dnia 5 października 2011 r. II UK 43/11 LEX nr 1108484) np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r., II UK 15/05, LEX nr

603168 oraz wyroki tego Sądu z dnia 3 października 2000 r., I CKN 804/98, LEX nr 50890; z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 474/03, OSNC 2005 nr 6, poz. 113; z dnia 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08, LEX nr 707858; z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 117/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 167; z dnia 27 lipca 2010 r., II CSK 119/10, LEX nr 603161).

Odmawiając zatem wiary treści świadectwa pracy w szczególnych warunkach Sąd Okręgowy nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów, a odnosząc ten dowód do reszty materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie słusznie przyjął, iż świadectwo to w okolicznościach niniejszej sprawy nie było miarodajne do przyjęcia pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach w okresie w nim wskazanym.

Jak wynika z umowy o pracę wnioskodawca został zatrudniony na okres próbny i powierzono mu wówczas obowiązki robotnika budowlanego (k. 15 akt osobowych). Umową z dnia 21 grudnia 1978 r. odwołujący został zatrudniony na okres wstępny i tym razem powierzono mu obowiązki ładowacza (k. 16 a.o.). W kolejnych dokumentach jego stanowisko pracy określano jako ładowacz i również umową o pracę z dnia 1 grudnia 1979 r. wnioskodawca został zatrudniony na tym stanowisku na czas nieokreślony (k. 21 a.o.). Stanowisko ładowacza jest wymieniane także w zawiadomieniu o zmianie stawki osobistego zaszeregowania (k.22 a.o.) z dnia 14 stycznia 1980 r., zaświadczeniu kwalifikacyjnym z dnia 1 sierpnia 1980 r. (k.23 a.o.), w piśmie o podwyższenie stawki osobistego zaszeregowania (k.24 a.o.) i zaświadczeniu kwalifikacyjnym z dnia 22 lutego 1982 r. (k.27). Dopiero – jak wcześniej wskazano w zaświadczeniu kwalifikacyjnym z dnia 1 marca 1982 r. zawód wnioskodawcy określono jako betoniarz (k.28 a.o.), przy czym, jak wynika z umowy z dnia 9 grudnia 1982 r., mocą której wnioskodawca został skierowany do pracy na budowie eksportowej, jego stanowisko ponownie określono jako ładowacz (k.30 a.o.). Na tej budowie wnioskodawca był zatrudniony do 31 grudnia 1983 r.

Zgodnie z pkt 1 działu VIII wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 r. za prace w szczególnych warunkach uważa się ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie. Należy jednak ponownie zauważyć, że § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. zastrzegł, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W przedmiotowej sprawie okoliczność ta ma znaczenie, jeżeli uwzględni się, że wnioskodawca w wyżej wskazanym okresie pracy na stanowisku ładowacza zajmował się szeregiem różnych czynności. Znamienne są w tym zakresie zeznania odwołującego, z których wynika, że poza ładowaniem takich materiałów jak cement, cegły, wapno czy farby, po dostarczeniu ich na budowę, jeśli nie było pracy w magazynie, kierownik magazynu polecał mu pracę na budowie. Wówczas skarżący kopał rowy, betonował lub zajmował się zbrojeniem.

W tej sytuacji nie można mieć wątpliwości, że wnioskodawca nie zajmował się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy ciężkimi pracami załadunkowymi i wyładunkowymi. Nie pracował też przy przeładunku materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie. Praca ładowacza zajmowała mu tylko część dnia, po dostarczeniu materiałów na budowę, wnioskodawca wykonywał takie prace, jakie w danym momencie były potrzebne w ramach prowadzonej budowy, przy czym nie były to także wyłącznie prace zbrojarskie i betoniarskie, a zróżnicowane prace związane z danym etapem budowy.

Także w czasie pierwszego pobytu na budowie eksportowej w Czechosłowacji wnioskodawca nie pracował w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawowym. Wprawdzie stanowisko pracy, jak już wyżej wskazano, zostało określone jako ładowacz, jednakże jak wynika z zeznań samego wnioskodawcy, których wiarygodność nie budzi wątpliwości, w tym czasie pracował on przy budowie dróg – przygotowywał podłoże, układał krawężniki, zbroił teren jezdni i wylewał beton. Można zatem uznać, że wnioskodawca pracował faktycznie jako robotnik budowlany, podobnie jak miało to miejsce w pierwszym okresie zatrudnienia. Z całą pewnością skarżący pracował ciężko, jednakże nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prac zbrojarskich i betoniarskich, nie pracował też jako ładowacz.

Jeśli chodzi o kolejny okres zatrudnienia wnioskodawcy, po powrocie z budowy eksportowej (umowa o pracę na budowie eksportowej wygasła z dniem 31 grudnia 1983 r., k. 37 a.o.), należy wskazać, że w okresie od 2 do 20

stycznia 1984 r. został udzielony mu przez pracodawcę (...) Przedsiębiorstwo (...) urlop wypoczynkowy, po którego upływie wnioskodawca rozpoczął pracę w Polsce. Z dniem 30 września 1984 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki betoniarza (k.39 a.o.). W dalszych angażach i w karcie przeniesienia stanowisko określano jako betoniarz (k.41 – 44). Następnie ponownie wnioskodawca mocą umowy z dnia 14 lutego 1986 r. został skierowany do pracy na budowie eksportowej w Czechosłowacji, lecz tym razem na stanowisku betoniarza (k. 47 – 48 a.o.) i tak określano stanowisko pracy skarżącego podczas zatrudnienia na tej budowie (k.50, 51 a.o.). Z dniem 28 lutego 1987 r. umowa o pracę na budowie eksportowej została rozwiązana, a (...) Przedsiębiorstwo (...) powierzyło skarżącemu z dniem 25 marca 1987 r. obowiązki betoniarza (k.52 a.o.).

Z zeznań wnioskodawcy w tym zakresie (k.47, e- protokół k. 49) wynika, że po pierwszym powrocie z budowy eksportowej, pracował w Polsce przy budowie szpitala. Zajmował się betonowaniem wsporników, a następnie murowaniem ścian między tymi wspornikami, które były z cegieł. Po wykonaniu wszystkich ścian, odwołujący zajmował się również tynkowaniem. Odnośnie drugiego wyjazdu do Czechosłowacji wskazał, że wykonywał takie prace, jak przy pierwszym wyjeździe tj. pracował przy budowie dróg. W tej sytuacji nie można było przyjąć, że wnioskodawca stale i pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako betoniarz. Podane przez wnioskodawcę okoliczności temu przeczą. Wynika z nich, że owszem skarżący wykonywał prace betoniarza, ale były to jedne w wielu prac przez niego świadczonych. Stąd też, mimo że w angażach została dokonana zmiana jego stanowiska pracy na betoniarza, należy stwierdzić, iż nie zmiana ta nie do końca odzwierciedlała rzeczywistość. Wprawdzie wnioskodawca nie wykonywał już prac ładowacza, jednakże poza pracą betoniarza wykonywał on inne prace związane z konkretnym etapem budowy. Dlatego też okresu pracy w macierzystym zakładzie pracy po powrocie z pierwszej budowy eksportowej, oraz okresu pracy na drugiej budowie eksportowej nie można zaliczyć do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Jak wynika z akt osobowych z dniem 1 listopada 1987 r. skarżącemu powierzono obowiązki murarza (k.57 a.o.). Tak też określano stanowisko pracy wnioskodawcy w kolejnych dokumentach (k.58, 59,60 a.o.). W okresie od 1 do 30 kwietnia 1989 r. Z. D. korzystał z urlopu wychowawczego. Z dniem 1 maja 1989 r. ponownie powierzono mu obowiązki murarza (k.63, 64 a.o.) i takie obowiązki powierzano również w dalszych angażach (k.67 -69 a.o.). Z dniem 10 stycznia 1990 r. wnioskodawca został powołany na brygadzystę i został mu przyznany w związku z tym dodatek (k.71 a.o.). Następnie skarżący umową o pracę z dnia 7 lutego 1990 r. ponownie został skierowany do pracy na budowie eksportowej w (...) (k.75 a.o.), umowa ta została rozwiązana z dniem 31 grudnia 1993 r. (k.95 a.o.). W dokumentacji dotyczącej tego okresu pracy wnioskodawcy, pracodawca konsekwentnie jego stanowisko pracy określał jako murarz, za wyjątkiem aneksu z dnia 24 listopada 1993 r., gdzie wpisano stanowisko malarz (k.94 a.o.), co jednak należałoby potraktować jako pomyłkę.

Analizując ten okres zatrudnienia warto wskazać, że odwołujący zeznał, że między drugim, a trzecim wyjazdem do Czechosłowacji pracował przy murowaniu, betonowaniu, zbrojeniu i kładzeniu tynków. Gdy był brygadzystą także zajmował się tynkowaniem, betonowaniem (k.46, e-protokół k. 49). W czasie trzeciego wyjazdu do pracy w Czechosłowacji skarżący miał angaż murarza.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego z całą pewnością od momentu powierzenia skarżącemu obowiązków murarza do czasu wyjazdu na budowę eksportową nie zajmował się on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracami o jakim mowa w wykazie A, dziale V, poz. 4. Również podczas trzeciej budowy eksportowej, dokumentacja pracownicza konsekwentnie wskazuje na zatrudnienie wnioskodawcy na stanowisko murarza, co oczywiście nie wyklucza wykonywanie w jakimś zakresie innych prac , w tym prac mogących być uznane za prace w szczególnych warunkach jak prace betonarskie. Podkreślić też należy, że z uwagi na wyjątkowość regulacji, wykonywanie pracy w warunkach szczególnych nie może zostać tylko uprawdopodobnione, ale musi zostać wykazane w sposób niezbity i nie budzący wątpliwości. W tym kontekście ostatecznie Sąd Odwoławczy uznał, że również zatrudnienia w czasie trzeciej budowy eksportowej nie można zaliczyć do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Badając przedmiotową sprawę należy zaznaczyć, że zeznania przesłuchanych przez Sąd pierwszej instancji świadków nie potwierdziły, aby odwołujący w czasie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwo (...) oraz w czasie zatrudnienia

na budowach eksportowych pracował stale i pełnym zakresie w warunkach szczególnych. Sąd pierwszej instancji dokonał - w ramach swoich uprawnień i obowiązków procesowych zarazem - szczegółowej i prawidłowej analizy zeznań świadków, z którą Sąd Apelacyjny się zgadza i dlatego nie zachodzi potrzeba ich powtarzania. Wypada jednak zauważyć, że świadkowie tj. T. G., F. R. (k. 34, k.35, e -protokół k.37) wskazywali, że do obowiązków skarżącego należało wykonywanie różnych czynności, poza betonowaniem, pracował też jako murarz, a czasem (jak zaznaczył F. R.) tynkował, sprzątał lub układał glazurę. Natomiast świadek K. B. (k.45, e- protokół k. 49) twierdził, że przez pewien czas odwołujący był zatrudniony na kierowanej przez niego budowie jako zbrojarz – betoniarz, jednak nie potrafił określić dokładnie kiedy to miało miejsce. Jednocześnie też wskazywał, że wnioskodawca pracował (początkowo) jako murarz (kładał tynki i murował). Wnioskodawca natomiast odnosząc się do zeznań tego świadka zaznaczył, że pod jego kierownictwem pracował między pierwszym, a drugim wyjazdem do Czechosłowacji. Jednocześnie w tym zakresie, jak już wyżej zaznaczono, skarżący zeznał, że poza betonowaniem zajmował się też murowaniem ścian, a następnie ich tynkowaniem.

Zgodnie z poglądem orzecznictwa w przypadku jednoczesnego wykonywania prac wymienionych w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z niewymienionymi, nawet gdy stosunek tych prac jest nieproporcjonalnie wysoki na rzecz tych pierwszych, przekreślona jest możliwość uznania takiej pracy za pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, jako że nie była wykonywana stale, w pełnym wymiarze czasu pracy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26 marca 2014 r., III AUa 1214/13, LEX nr 1454445).

W kontekście powyższego uprawniona jest konkluzja, że zeznania świadków nie pozwalały na zaliczenie, zgodnie z wnioskiem skarżącego, omawianych okresów zatrudnienia do stażu, od którego uzależnione jest przyznania prawa do wcześniejszej emerytury.

Z dniem 30 kwietnia 1995 r. dotychczasowy stosunek pracy wnioskodawcy został rozwiązany na mocy porozumienia stron (k.109 a.o.). Od 1 maja 1995 r. do 31 listopada 1995 r. wnioskodawca, zatrudniony przez (...) Spółkę Akcyjną w W. pracował na stanowisku murarza na budowie eksportowej. Takie stanowisko jest wymieniane także w dokumentacji pracowniczej dotyczącego tego okresu (akta osobowe w kopercie „3”).

Od dnia 2 stycznia 1996 r. do 31 marca 1996 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w O. na stanowisku murarza. Takie stanowisko wpisano w zaświadczeniu lekarskim, takie też wpisał sam wnioskodawca w kwestionariuszu osobowym (akta osobowe z zieloną obwolutą).

Umową o pracę z dnia 8 lipca 1996 r. wnioskodawca został zatrudniony przez (...) Spółkę Akcyjną w W. i skierowany do pracy na budowie zagranicznej w Republice Czeskiej na stanowisku pracy murarz – tynkarz. W tej spółce wnioskodawca był zatrudniony do 31 grudnia 1998 r. (akta osobowe w kopercie „3”).

Jak zatem z powyższego wynika również w tych trzech okresach zatrudnienia wnioskodawca nie pracował na warunkach szczególnych. Brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca w tym czasie, wbrew dokumentacji pracowniczej, pracował jako betoniarz czy zbrojarz. Tym samym nie zachodzą przesłanki z § 2 ust. rozporządzenia Rady Ministrów do zaliczenia tych okresów zatrudnienia do stażu pracy wymaganego do nabycia emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Jeśli chodzi o złożone już po wniesieniu apelacji przez skarżącego dodatkowe dokumenty, Sąd Apelacyjny stwierdza, że nie mogły one skutkować zmianą zaskarżonego wyroku.

Z duplikatu świadectwa pracy z dnia 18 listopada 2014 r. (k.82) wynika, że Z. D. w okresie od 1 grudnia 1972 r. do 30 stycznia 1973 r. pracował jako monter samochodowy w Przedsiębiorstwie (...) w O.. Natomiast w świadectwie pracy z dnia 18 grudnia 2014 r. widnieje zapis, że w okresie od 1 grudnia 1973 r. (zapewne winno być od 01.12.1972r.) do 30 stycznia 1973 r. wnioskodawca w tym Przedsiębiorstwie stale i pełnym wymiarze wykonywał prace na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych tj. prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych o jakich mowa w wykazie A, dziale XIV, poz. 16 pkt stanowiącego

załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (k.87). Przy przyjęciu, że świadectwo to jest wiarygodne (choć istnieje rozbieżność między zwykłym, a szczególnym świadectwem pracy w zakresie stanowiska pracy), należy zwrócić uwagę, że dotyczy ono zaledwie dwumiesięcznego okresu. Zaliczenie tych dwóch miesięcy do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zmienia sytuacji apelującego, gdyż w dalszym ciągu nie dysponuje on wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Nawet gdyby do tego okresu dodać wszystkie okresy zatrudnienia na stanowisku betoniarza (około 4 lat), co zakwestionowano wyżej z uwagi na wykonywanie również innych czynności na tym stanowisku - to i tak nie wpłynęłoby to nabycie prawa do wcześniejszej emerytury przez wnioskodawcę.

Jeśli chodzi o zaświadczenie o zatrudnieniu (k.77), w którym wskazano, że skarżący był zatrudniony krótko w Spółdzielni (...) w O. od dnia 25 lutego 1975 r. do dnia 4 kwietnia 1975 r. na stanowisku kierowcy, należy stwierdzić, iż nie jest ono wystarczające do zaliczenia wskazanego w nim okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych. Nie wynika z niego, aby apelujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace o jakich mowa w Dziale VIII wykazu A wymienione pod poz. 2 lub 3 tj. prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów, czy też prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gaśnicowych.

Reasumując rozważania należy stwierdzić, że wnioskodawca nie spełnia koniecznej przesłanki do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury jaką jest legitymowanie się na dzień 1.01.1999r. co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

W tym stanie rzeczy apelacja wnioskodawcy na zasadzie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.